

Süreci derinleştiriyor. Sürecin henüz illenbrasyon
 süreçleri kazanılmamıştır. Ancak bu süreç, değer-
 del değerlerden olan humanizm ve demokratizm
~~insanlık~~ - değerlerini ^{insanlık} başa çıkarıyor. Politika sistem
 farkı bannmatörün demokrasi ve insan hakları rüzga-
 rı tüm dünyayı etkilemektedir. Bölünmüş olan bu
 değerler, kurumlar ~~ve~~ sarımakta "statüko"yu yapıları
 değişime zorlamaktadır.

Türkiye'de bu rüzgârın etkisindedir

Ölkenizde 12 Eylül'den sonra oluş bitenler, düşünce
 bilen her insanı etkilemektedir. Türkiye'de, insan hakla-
 rı derinleşimin ancak bazı sayılara bakarak 12 Eylül
 'den sonra 700 bin dolayında insan Siyasi
 polis terzöhlünden "istenecekleri" jermiştir. Hale
 süpünkü yasaların kabul, ancak çabucuk İmri vermedigi
 bir parti veya bir örgüt üyesi isen ve polisin eline
 böyle geçmişim denkti istenile ^{karınılmaz} "kader" gibiydi.
 9 yıldır oluş bitenlerin sonucu insan beyni bu
 olguya şartlanmıştır. Bu değişim bir olgunlukmu?
 Tabiki hayır. "insanlık emuru isteneyi yemektir."
 diye düşünme bafırlınadı yllardır. Ceza ~~ve~~ evleride in-
 denler acile preseleride bannma ilnediler. Her türlü
 kötü koşullara kendisini hazırlayarak ölkenin demokra-
 tikleşmesi için toplumun demokratikleşmesi için
 devletini demokratikleştirilmesi için gâmenlikten ölke-
 de dânenlerde, Siyahlar çiyinin lajaleyle meydanın-
 da dânenen analarda bu sistemleri ile isteneyi,
 isteneyinin üzerine üzerine yücüdüter.
 Sen gâmenlikten dânen TÖKE ve TŞİP köneticileri
 ve üyeleri, alımla gelen isteney ve herhangi bir
 kötü insanlık ile karşı karşıya kalmadılar.

Ama üyelerinin serbest bırakıldığı, yöneticilerinin tutuklandığı
 koşullara razı olacağız. Elbetteki hayır. İstencinin,
 istencinin periletile bildiği görülmüştür ama bundan sonra
 olmayacağı vaatlerine gelince. Aksine diğer tarafta da
 devam ediyor. Bir üzerine örgütlü geldiğinde,
 içeride ve dışarda kamuoyu onun dikliği ~~deği~~ olayın
 üzerine gönlendirildiğinde, koşulları değiştirmenin olanaklı oldu-
 ğunda pörüyor. Özal'ın 27 Eylül'de Strasbourg'ta
 Avrupa Konseyi parlamentolar meclisi önünde yaptığı
 konuşma, içerik olarak ülkeye ilişkin ~~bu~~ ~~gözet~~
~~demokrasi~~ demokrasi ve insan hakları açısından bir çok
 güzel olmayan örnekler yanında, Türkiye'de devlet
 olarak, hükümet olarak dünyadaki bu duruma göre
 linden etkilediğini; demokrasi ve insan hakları gibi
 değerlerin Türkiye'de artık pörade edilemeyeceğini
 Stambul resmi konuşma düzeyinde kalsada bilincine
 varıldığını görüyor. Partinin TBMM yöneticileri göz-
 etiminde iken, Adalet Bakanlığının ve Başbakanlığın
 «Sarıpın gözaltında iken arabaları pörüstürülebile-
 ceğine ilişkin» 0 aşamada uygulandırlarında olsa
 genelgesi; hükümetin Avrupa insan hakları komisyonuna
 bireysel başvuru hakkını tanımadan sonra, insan hakları ada-
 let divanı kararlarında kabul etmesi bu gelişmelerin kimi
 işaretleridir. Ama Türkiye yapı olarak devletin örgütleniş
 biçimi ile, onun içindeki işleyişleri ile henüz daha
 bu işlerin çok gerisindedir. Demokrasi ve insan hakları
 açısından Türkiye'de bir hukuk reformu kaçınılmaz-
 dır. Toplumda 12 Eylül'den sonra demokrasi ve insan
 hakları bilinci, 12 Eylül 80 öncesine göre gelişmiştir.
 Uluslararası barış ve güvenliğe süreci süratli bu defekte-
 rin önünü açmaktadır. Ama Türkiye'nin ve hukuk
 yapısı, onun işleyiş, altına imza koyduğu uluslararası ve
 bölgesel sözleşmelerle çelişmektedir.

-faannamuz olunan sorunların bir başka boyutunu oluşturmaya.
 Bu sorunların toplumu içtinde politik iktidarın oluştuğunu yaratıyor.
 Seçim yasasının anti demokratikliğinden yararlanan Özal
 % 36 oyla parlamentoda % 65 çoğunluğu elinde tutulmuştu.
 Bu tasarıya bir politik iktidarlık konusu olan,
 26 mart'taki yerel seçimlerde % 21 e ve hatta jüdeki kamu-
 dan yollarına göre % 15 lere kadar düşen oy desteği
 ile ~~hükümette~~ kalması, bu anti demokratik yapı üzerine
 oturmuş devam ediyor. Özal şimdiye kadar kendisini yada
 teklifine belirleyeceği birini Cumhurbaşkanı seçtirir
 Demirel'in tabiri ile Çankaya ya paspa koşturuyor.
 Bu durum eğer şu ana kadar ki gibi devam ederse, Özal bü-
 tün uyarılara rağmen Cumhurbaşkanı olur ise veya tek
 ANAP oylarına dayanarak birini seçtirir, varolan politik
 iktidarın bir üst boyuta taşınarak devam et-
 cektir. Parlamentodaki muhalefete gelince oylar 26 mart
 yerel seçimlerinden sonra habli olarak erken seçim gündeme
 getirilebilir. Bu talep TBKP olarak bizim de desteklediğimiz
 bir taleptir. Ancak parlamentodaki muhalefet bu erken
 seçimle, bir Cumhurbaşkanı seçimi ile gündemi
 sürüldükçe henüz istediği sonucu alamadı, hende diğer
 alternatifler Özal'a bırakılmış oldu. Ancak söyleyelim ki Sol,
 toplum Türkiye politikasında rol oynamıyor. Sol, kendi
 iç tartışmalarının yanında, ilkeleri karşı karşıya bulunduğu
 sorunlara ilişkinde, bunların çözümlerine ilişkinde
~~bu~~ rejimi 12 Eylül çağrısından çıkaracak, demokratikleşme
 yolunda koyacak çözümlerini geliştirememiştir.
 Partimizin 12 Eylül'den önceki, ilkeleri demokratikleşmesi
 toplumun demokratikleşmesi, devletin demokratikleştirilmesi
 için, yeterli görülür veya görülmez, doğru veya yanlışta sürüle-
 bilir (bu doğruluğuna inanıyoruz) alternatif önerileri vardır.
 Bizim elverişimiz bunları hayata geçirmeye yetmeli olmu-
 ştur. Bizim demokrat adanlar atıyor olmalı

Parlamentodaki muhalifat partilerinden İTİP. Cumhurbaşkanı-
kurulduğu konusunda Özal'a arzlamaya zorlanır.

İTİP Güne yavaş yavaş pratik yönde kasıydan tam
kaynamıyor. Bu parlamentodaki demokratikliği, anti
demokratikliği tartışılabilir. Olan seçimi bir
Cumhurbaşkanında demokratik olup olmaya bağlı
tartışılabilir. Ama bugünkü durumda bir askeri
kayma olmadıkça Ne olacak bir matabakatla
seçilecek Cumhurbaşkanı, transilelmeye degra-
piden bir politik istikrarlılığın sağa edirilmeye-
sini ve demokratikleşmenin önünde olabilir.

Ancak meseleyi bir Cumhurbaşkanı, katte-
bu torullarda papalarak bir erken seçime indit geye-
cek 'Serimkap' Çözümleride görülmelidir.

Arun için Cumhurbaşkanı, kurusunda soflara kate-
cek bir konsorsiyüm yanında, bir demokratikleş-
me paketi olarak. Demokratik bir ana yasa,
Türk Ceza yarasındaki 141-142 ve 163 ü maddeler,
Seçim Yasası, Siyasi partiler yarası, Kürt halkının
vevliyinin resmün kabulü, Genel ef gibi konun-
larda bu konsorsiyüm içinde olmalıdır. Böyle bir
demokratikleşme paketi, ülkenin demokrasiye
geçisinde bir ilk proje olabilir.

Demokrasi isteyen herkes bu talepler etra-
fında ~~birlikli bir~~ birleşebilir.

Mehmet KARAT

TÜRKİYE SÖZ